

УДК 81'111

DOI <https://doi.org/10.32782/2412-933X/2026-XXVII-5>

ТАКТИКА АКТУАЛІЗАЦІЇ ТЕРМІНОВОСТІ В АМЕРИКАНСЬКОМУ КРИЗОВОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

Громовенко Вікторія

доктор філософії, доцент,
доцент кафедри іноземних мов професійного спілкування,
Міжнародний університет
gromovenkovikkos@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-6706-3231

Наше дослідження присвячено розгляду тактики актуалізації терміновості в американському кризовому медіадискурсі. Вона розглядається як один із основних механізмів конструювання кризового нарративу. Актуальність розвідки пов'язане із роллю медіа у формуванні сприйняття кризових подій суспільством, а також необхідністю встановлення лінгвальних засобів, які використовуються для репрезентації потенційних загроз та ескалації конфліктних ситуацій. Метою статті є виявлення дискурсивних механізмів створення терміновості в медіатекстах.

Дослідження виконано у межах когнітивно-дискурсивної парадигми. Для досягнення мети було залучено метод дискурс-аналізу, концептуального, лексико-семантичного та прагматичного видів аналізу. Матеріалом слугували публікації американських медіа різної ідеологічної спрямованості (Associated Press, The Washington Post, New York Post), присвячені висвітленню наслідків зимового шторму Winter Storm Fern (січень 2026 року).

Аналіз емпіричного матеріалу допоміг нам встановити вербалізатори тактики актуалізації терміновості, а саме драматизація лексики, інституційна легітимізація та координація зусиль. Драматизація лексики реалізується через заміну нейтральних дієслів експресивними відповідниками. Інституційна легітимізація передбачає апеляцію до авторитету державних і міжнародних інституцій, що підвищує довіру до тривожних прогнозів. Координація зусиль формує уявлення про кризу як масштабну подію, що потребує негайного реагування. Тактика актуалізації терміновості трансформує сприйняття природного явища у соціально значущу кризу.

Ключові слова: кризовий медіадискурс, тактика актуалізації терміновості, дискурсивні механізми, лексика, дискурс-аналіз.

Hromovenko Viktoriia

Doctor of Philosophy,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages of Professional Communication
the International University

THE TACTIC OF URGENCY ACTUALIZATION IN AMERICAN CRISIS MEDIA DISCOURSE

This study explores the tactic of urgency actualization in American crisis media discourse, viewing it as a fundamental mechanism for constructing crisis narratives. The relevance of the research stems from the pivotal role of the media in shaping public perception of crisis events, as well as the necessity to identify linguistic means used to show potential threats and the escalation of conflict situations. The article aims to uncover the discursive mechanisms employed to create a sense of urgency in media texts.

The research is carried out within the cognitive-discursive paradigm. To achieve its objectives, the study employs discourse analysis, conceptual, lexico-semantic, and pragmatic types of analysis. The empirical material comprises publications from various U.S. media with diverse ideological views (Associated Press, The Washington Post, New York Post), specifically focusing on the coverage of Winter Storm Fern in January 2026.

The analysis of the empirical data allowed for the identification of key verbalizers of the urgency actualization tactic, namely: lexical dramatization, institutional legitimization, and coordination of efforts. Lexical dramatization is represented through the substitution of neutral verbs with expressive counterparts. Institutional legitimization involves appealing to the authority of state and international institutions, thereby enhancing the credibility of alarming forecasts. The coordination of efforts shapes the perception of the crisis as a large-scale event requiring an immediate response. Ultimately, the tactic of urgency actualization transforms the perception of a natural phenomenon into a socially significant crisis.

Key words: *crisis media discourse, tactics of urgency actualization, discursive mechanisms, lexis, discourse analysis.*

Вступ. Дослідження мови як засобу соціальної влади та ідеологічного впливу знаходиться у центрі уваги багатьох дослідників. Основи розуміння того, як влада маніфестується, відтворюється та приховується за допомогою лінгвістичних засобів закладено у праці Р. Водак та М. Мейєра «Методи критичного аналізу дискурсу». Критичний дискурс аналіз (КДА) фокусує увагу на прозорих та непрозорих структурах домінування [8, с. 10]. Маніпулятивні тактики корелюють з ефективністю впливу.

Актуальність дослідження пов'язана із роллю медіа у формуванні сприйняття кризових подій суспільством, а також необхідністю встановлення лінгвальних засобів, які використовуються для репрезентації потенційних загроз та ескалації конфліктних ситуацій.

Тактика **актуалізації терміновості** є однією із ключових у кризовому медіадискурсі, оскільки вона спонукає аудиторію до негайної емоційної або поведінкової реакції. Медіа постійно тримають нас у стані тривоги, щоб ми легше погоджувалися на зміни, які раніше здавалися б нам неприйнятними. Іншими словами медіа конструюють стан перманентної надзвичайної ситуації для легітимізації змін суспільної свідомості.

Актуалізація терміновості функціонує як дискурсивний механізм конструювання стану невідкладності. Цей процес розгортається в ширшому соціальному контексті «кризового управління» [2] та політики страху [7], що призводить до нормалізації режиму надзвичайності [1]. Відповідно до соціокогнітивної моделі Т. ван Дейка [5], це реалізується через контекстуальні моделі, у межах яких темпоральні параметри події конструюються як обмежені та невідкладні. Згідно з теорією концептуальної метафори [4] та концепції стратегічного фреймінгу [3], терміновість стає частиною кризового фрейму, який активується через концептуальні метафори TIME IS RUNNING OUT та CRISIS IS WAR. Це сприяє формуванню установки на термінову дію.

У цьому зв'язку топос терміновості трактується як стратегічний засіб «захоплення уваги» та легітимації швидких політичних рішень через апеляцію до неконтрольованих зовнішніх чинників [9], тобто терміновість тут це спосіб маніпуляції увагою.

Методи та методика дослідження. Обраний нами когнітивно-дискурсивний підхід зумовив залучення інструментів критичного дискурс-аналізу, когнітивної лінгвістики та медіалінгвістики.

У роботі застосовано такі методи:

– критичний дискурс-аналіз [6; 8] для виявлення ідеологічних механізмів конструювання терміновості та аналізу її значення в імплементації владних відносин у медіадискурсі;

- когнітивно-дискурсивний аналіз для тлумачення терміновості як складової кризового фрейму та елемента контекстуальних моделей сприйняття подій;
- метод концептуально-метафоричного аналізу [3] для виявлення метафоричних моделей типу CRISIS IS WAR, TIME IS RUNNING OUT, що актуалізують стан невідкладності;
- лексико-семантичний аналіз для дослідження драматизації мовних засобів, зокрема заміни нейтральних дієслів експресивними;
- контент-аналіз для систематизації мовних маркерів терміновості;
- елементи прагматичного аналізу для визначення комунікативних намірів через дискурсивні інструменти (інституційної легітимізації та координації зусиль).

Метою роботи є виявлення дискурсивних механізмів створення терміновості в медіатекстах.

Завдання дослідження:

- визначити теоретико-методологічну базу дослідження;
- охарактеризувати драматизацію лексики як засіб актуалізації терміновості, зокрема через заміну нейтральних дієслів експресивними;
- визначити роль інституційної легітимізації, що реалізується через апеляцію до авторитету державних і міжнародних інституцій як гаранта достовірності тривожних прогнозів;
- охарактеризувати координований та злагоджений характер зусиль влади та суспільства як дискурсивну стратегію, що формує уявлення про кризу як масштабну, динамічну та таку, що потребує негайної реакції.

Результати та дискусії. Використана в аналізованих текстах в межах стратегії фреймування кризової події *тактика актуалізації терміновості* є дискурсивною тактикою, мета якої полягає у мовному підкресленні нагальності, невідкладності та безпосередньої актуальності ситуації з метою сформуванню у реципієнта відчуття необхідності негайної уваги або реагування. З дискурсивної точки зору тактика актуалізації терміновості виконує кілька функцій: підсилює відчуття актуальності та небезпеки події; привертає увагу читачів до поточного етапу кризи; мобілізує їхню реакцію та психологічну готовність; сприяє створенню драматичної напруженості наративу; готує аудиторію до активної протидії кризі та її наслідкам.

У кризовому медіа наративі автор застосовує тактику актуалізації терміновості для того, щоб представити подію як нестабільну та небезпечну, що розгортається у режимі невідкладності. При цьому кожен наступний етап розвитку ситуації сприймається як потенційно критичний і потребує негайної уваги з боку населення та офіційної влади. Особливий акцент робиться на тому, що подія може призвести до негативних наслідків, подолання яких може бути довготривалим.

У медіатексті інформаційного агентства Associated Press (AP) тактика актуалізації терміновості набуває специфічного вираження через механізм інституційного попередження, яке бере до уваги межі кризи та можливі терміни її подолання: *Officials warned that it could take days for power to be restored* [12]. Конструкція *Officials warned* свідчить про те, що офіційні інституції залучені до вирішення проблеми. Ми маємо справу не просто з описом подій, додатково відбувається легітимізація прогнозу, що є невтішним, через авторитетне джерело. Вислів *it could take days for power to be restored* реалізує терміновість не через негайну загрозу, а через брак часу для швидкого вирішення проблеми. Затримка у відновленні життєво необхідного ресурсу (*power*) сигналізує про те, що криза може стати довготривалою та вимагає від населення швидкої та відповідної реакції та мобілізації ресурсів. Чітке визначення часових меж (*days*) має на меті повідомити читачів про необхідність підготуватися до тривалих випробувань. Ресурс вирішує завдання підготовки населення до

затяжного характеру погодної кризи, оскільки влада через об'єктивні труднощі не може забезпечити повернення до звичного способу життя. Додатково, газета бере до уваги те, що рівень соціальної напруги зростає саме через неможливість швидкого подолання наслідків погодної кризи. У контексті публікації AP критичність події визначається через її тривалість та ліквідацію наслідків, оскільки від процесу відновлення життєво необхідних ресурсів напруга залежить необхідність підготовки до виживання в кризових умовах.

У наведеному фрагменті видання *The Washington Post* використовує пряму мову губернатора, що стає інструментом стратегічного керування очікуваннями аудиторії та реалізує прогностичну ескалацію кризи: *This situation is expected to get worse before it gets better* [11]. Використання конструкції *is expected to get worse* переводить подію з площини поточної констатації у площину неминучого майбутнього та створює ефект наближення ще серйознішої фази кризової події, а теперішній момент сприймається лише як поріг до складніших випробувань. Фраза *get worse before it gets better* будується на антитезі та не просто констатує погіршення, а задає вектор розвитку подій, де пік кризи ще попереду. Таке трактування подій має на меті повідомити аудиторію про те, що розв'язання проблеми займе певний час, та сформуванню уявлення про необхідність бути готовим до цього. Джерелом прогнозу у цьому випадку є офіційна особа, губернатор, отже саме повідомлення не сприймається як суб'єктивне припущення автора статті, а виступає як санкціоноване владою попередження. Його офіційний характер, у свою чергу, переводить стан тривоги в раціональну реакцію на загрозу, що реально існує. Подібні вирази у кризовому медіадискурсі направлені на підвищення рівня тривожності аудиторії та налаштовують її на необхідність негайної обережності. Реалізація негативного сценарію в публікації WP виконує функцію запобіжного психологічного удару, який, з одного боку, готує суспільство до найгіршого, а, з іншого, обіцяє покращення, хоча і не надає інформації про часові межі такого покращення (*before it gets better*), що дозволяє підтримувати контроль над поведінкою населення.

Публікація *The New York Post* (NYP) реалізує терміновість через поєднання офіційного прогнозу щодо перебігу подій та експресивної лексики. Вислів *Temperatures are expected to plummet following rain on Monday* [10] стає засобом, який формує тривожне очікування аудиторії перед стихійним лихом. Автори використовують конструкцію *are expected to*, що робить подальші події неминучими, тобто такими, що не підлягають сумніву. Газета акцентує увагу на тому, що невідворотність подій має змусити читацьку аудиторію відчувати тиск обмеженого часу для прийняття нагальних рішень, які забезпечують виживання в складних погодних умовах. Ресурс використовує дієслово *plummet* на позначення некерованої та неконтрольованої дії для того, щоб викликати в уяві читачів образ різкого падіння у прірву, активуючи інстинкт самозбереження та відчуття наближення небезпеки. Така комбінація лексичних одиниць робить прогноз погоди більш реалістичним та додатково розширює часові межі кризи. Згадка про те, що дощ зміниться різким похолоданням та мінусовими температурами, створює логіку послідовного нарощування катастрофи, що змушує аудиторію приділити увагу не лише поточним неприємностям, а й думати про майбутню, більш сувору фазу випробувань. Прогноз погоди також пришвидшує терміновість, динамічність опису погодних подій (*Temperatures are expected to plummet*), що змушує аудиторію усвідомити, що часу для адаптації залишається дуже мало.

Оперативне реагування влади представлено у всіх аналізованих текстах. У прикладі з статті AP речення *Officials scrambled to get cots, blankets, bottled water and generators to warming stations* [12] виходить за межі простого переліку логістичних операцій, створюючи насичену емоційну та подієву картину. Дієслово *scrambled* сприймається як центральний

вербальний індикатор кризової ситуації, що характеризує поспішні та інтенсивні дії державних органів у відповідь на кризу. Додатково ситуація визначається як така, що вийшла з під контроль, коли планові процедури не можуть її більше регулювати, а, отже, на порядку денному стоять ручне управління та миттєва мобілізація як офіційної влади так і рядових громадян. Так газета заявляє, що масштаби кризи перевищують наявні ресурси та формує уявлення про високий рівень загрози та необхідність негайних заходів з боку офіційної влади. Остання характеризується позитивно, як небайдужа, динамічна та здатна до швидкої адаптації у нових умовах. Ресурс підкреслює масштабність хаосу, що не дозволяє швидко та продуктивно мінімізувати негативні наслідки стихії. Перерахування предметів першої необхідності (*cots, blankets, bottled water, generators*) одночасно створює ефект матеріальної загрози і надає інформацію про речі, які можуть врятувати життя громадян. Зазначені об'єкти забезпечують такі базові потреби людини, як тепло, сон, вода, енергія, що опинилися під загрозою завдяки погоді, що теж підсилює терміновість.

Текст WP реалізує мобілізаційний заклик до громадян у реченні: *State, local and federal officials implored people to exercise caution* [11]. Газета має на меті переконати населення у існуванні небезпеки, пов'язаної із погіршенням погодних умов, та підготувати до неї. Центральним моментом актуалізації терміновості виступає емоційно насичене дієслово *implored*, що вимагає від аудиторії негайної поведінкової реакції, вказуючи на високий ступінь критичності ситуації, що змушує офіційну владу звертатися до громадян на рівні людської емпатії та страху. Дієслово підкреслює, що лише дії влади не можуть забезпечити безпеку громадян, які повинні продемонструвати обачливість (*caution*) перед лицем стихії та продемонструвати особисту відповідальність за свої життя та здоров'я. Як бачимо з вищенаведеного прикладу, у фрагменті використано перерахування всіх рівнів влади (*State, local and federal officials*), що створює ефект спільних дій та зусиль та свідчить про надзвичайний характер загрози, яка виходить за адміністративні кордони та вимагає спільної та злагодженої реакції. Офіційне звернення у поєднанні з емоційним дієсловом, неприбутим владному дискурсу, направлене на створення враження єдності влади та сприяє мобілізації громадян, вирішуючи завдання актуалізації терміновості.

У наведеному фрагменті статті NYP *The outages triggered Energy Secretary Chris Wright to issue emergency orders* [10] автори використовують лексику, яка показує механізми управління кризою. Як бачимо з прикладу, медіаресурс не просто описує загрозу як подію, а й як каталізатор жорстких дій адміністрації. Дієслово *triggered* демонструє зв'язок між подією (відключення електроенергії) та діями влади. У контексті медіадискурсу ця лексична одиниця свідчить про реактивний характер управління. стихійне лихо змушує влади реагувати на його наслідки, влада не планувала ці кроки заздалегідь, а вдалася до них лише, коли ситуація вийшла з-під контролю. Словосполучення *emergency orders* автоматично переводить ситуацію в розряд екстраординарних та повідомляє читачеві, що вона вимагає використання надзвичайних повноважень, до яких не вдаються за звичайних умов. У тексті згадано конкретну посадову особу (*Energy Secretary Chris Wright*), що надає повідомленню ваги, персоналізує відповідальність за дії влади. Додатково медіаресурс підкреслює, що до вирішення проблем долучаються посадовці на федеральному рівні.

Висновки. Аналіз трьох медійних текстів, присвячених висвітленню наслідків шторму Winter Storm Fern, засвідчує системне використання тактики актуалізації терміновості, яка є характерною рисою кризового медіадискурсу. Медіадискурс провідних видань (AP, WP, NYP) демонструє схожі патерни створення «кризового нарративу». Ключовою метою є не лише інформування, а конструювання терміновості, що досягається шляхом: драматизації лексики: заміни нейтральних дієслів на експресивні; інституційної легітимізації:

використання авторитету органів влади як гаранта достовірності тривожного прогнозу; координації зусиль: навіювання аудиторії думки, що криза є масштабною, динамічною та такою, що потребує негайного виходу з зони комфорту. Таким чином, ці мовні маркери слугують сигналом небезпеки для населення. Чим частіше зустрічаються подібні конструкції, тим вищий рівень тривоги. Ці засоби перетворюють читача з пасивного спостерігача на суб'єкта, тобто він перестає бути просто спостерігачем і стає частиною системи безпеки. У результаті шторм постає у медійному дискурсі не як негода, а як масштабна криза, на яку потрібно реагувати тут і зараз, як суспільству, так і державним інституціям.

Література:

1. Agamben G. State of Exception / transl. by K. Attell. Chicago : University of Chicago Press, 2005. 104 p.
2. Klein N. The Shock Doctrine: The Rise of Disaster Capitalism. New York : Henry Holt and Metropolitan Books, 2007. 550 p.
3. Lakoff G. Don't Think of an Elephant! Know Your Values and Frame the Debate. White River Junction : Chelsea Green Publishing, 2004. 160 p.
4. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago : University of Chicago Press, 2003. 276 p. DOI: <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226470993.001.0001>.
5. Van Dijk T. A. Discourse and Context: A Sociocognitive Approach. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 267 p. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511481499>.
6. Van Dijk T. A. Discourse and Power. New York : Palgrave Macmillan, 2008. 320 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-1-137-07299-3>.
7. Wodak R. The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean. London : SAGE, 2015. 248 p. DOI: <https://doi.org/10.4135/9781446270073>.
8. Wodak R., Meyer M. Critical Discourse Analysis: History, Agenda, Theory, and Methodology. Methods for Critical Discourse Analysis / ed. by R. Wodak, M. Meyer. London : Sage, 2009. P. 1–33. DOI: <https://doi.org/10.4135/9780857028020.n1>.
9. Žagar I. Z. Topoi in Critical Discourse Analysis. Lodz Papers in Pragmatics. 2010. Vol. 6, no. 1. P. 3–27. DOI: <https://doi.org/10.2478/v10016-010-0002-1>.

Джерела ілюстративного матеріалу:

10. US news. Winter Storm Fern rages across US, canceling flights, leaving more than 1M without power. New York Post. 2026. Jan 25. URL: <https://nypost.com/2026/01/25/us-news/winter-storm-fern-rages-across-us-canceling-flights-leaving-more-than-1m-without-power/> (date of access: 26.03.2026).
11. Weather. Powerful winter storm forecast to bring heavy snow, ice, and power outages. The Washington Post. 2026. Jan 25. URL: <https://www.washingtonpost.com/weather/2026/01/25/storm-forecast-snow-totals-power-outages/> (date of access: 26.03.2026).
12. Winter weather storm snow ice. Associated Press News. 2026. Jan 25. URL: <https://apnews.com/article/winter-weather-storm-snow-ice-cbdc1977b810322baf976c91b622516b> (date of access: 26.03.2026).

References:

1. Agamben, G. (2005). State of exception (K. Attell, Trans.). University of Chicago Press.
2. Klein, N. (2007). The shock doctrine: The rise of disaster capitalism. Henry Holt and Metropolitan Books.
3. Lakoff, G. (2004). Don't think of an elephant! Know your values and frame the debate. Chelsea Green Publishing.
4. Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). Metaphors we live by. University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226470993.001.0001>.
5. Van Dijk, T. A. (2008a). Discourse and context: A sociocognitive approach. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511481499>.
6. Van Dijk, T. A. (2008b). Discourse and power. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-1-137-07299-3>.

7. Wodak, R. (2015). The politics of fear: What right-wing populist discourses mean. SAGE. <https://doi.org/10.4135/9781446270073>.

8. Wodak, R., & Meyer, M. (2009). Critical discourse analysis: History, agenda, theory, and methodology. In R. Wodak & M. Meyer (Eds.), *Methods for critical discourse analysis* (2nd ed., pp. 1–33). SAGE. <https://doi.org/10.4135/9780857028020.n1>.

9. Žagar, I. Z. (2010). Topoi in critical discourse analysis. *Lodz Papers in Pragmatics*, 6(1), 3–27. <https://doi.org/10.2478/v10016-010-0002-1>.

Sources:

10. Associated Press. (2026, January 25). Winter weather storm snow ice. Retrieved from: <https://apnews.com/article/winter-weather-storm-snow-ice-cbdc1977b810322baf976c91b622516b>.

11. New York Post. (2026, January 25). Winter storm Fern rages across US, canceling flights, leaving more than 1M without power. Retrieved from: <https://nypost.com/2026/01/25/us-news/winter-storm-fern-rages-across-us-canceling-flights-leaving-more-than-1m-without-power/>.

12. The Washington Post. (2026, January 25). Powerful winter storm forecast to bring heavy snow, ice, and power outages. Retrieved from: <https://www.washingtonpost.com/weather/2026/01/25/storm-forecast-snow-totals-power-outages/>.

Дата першого надходження статті до видання: 18.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026

Стаття поширюється
на умовах ліцензії відкритого доступу
(CC BY 4.0)